

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Gospodarki Narodowej

Data posiedzenia: 14 lipca 2011 r.

Nr posiedzenia: 339

Posiedzeniu przewodniczył: senator Jan Wyrowiński – przewodniczący komisji

Porządek posiedzenia: 1. Jak usprawnić proces realizacji inwestycji kolejowych i zminimalizować ryzyko utraty środków europejskich?

- W posiedzeniu uczestniczyli: – senatorowie członkowie komisji: Grzegorz Banaś, Stanisław Bisztyga, Stanisław Iwan, Stanisław Jurcewicz, Kazimierz Kleina, Stanisław Kogut, Tomasz Misiak, Antoni Motyczka, Władysław Ortyl, Andrzej Owczarek, Marek Trzciniński, Jan Wyrowiński.
- zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Infrastruktury:
 - podsekretarz stanu Andrzej Massel,
 - zastępca dyrektora Departamentu Inwestycji Kolejowych Jakub Kapturzak,
 - naczelnik wydziału w Biurze Informacji i Promocji Sławomir Sadowski,
 - Ministerstwo Rozwoju Regionalnego:
 - sekretarz stanu Adam Zdziebło,
 - zastępca dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych Gabriela Popowicz,
 - Ministerstwo Finansów:
 - dyrektor Departamentu Gospodarki Narodowej Grażyna Grzyb,
 - naczelnik wydziału w Departamencie Gospodarki Narodowej Anna Żelaznowska,
 - starszy specjalista w Departamencie Gospodarki Narodowej Michał Pakuła,
 - Centrum Unijnych Projektów Transportowych :
 - dyrektor Anna Siejda,
 - Urząd Zamówień Publicznych:
 - dyrektor Departamentu Prawnego Rafał Jędrzejewski,
 - PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.:
 - prezes Zbigniew Szafranski,
 - członek zarządu Alina Giedryś,
 - dyrektor Biura Planowania i Monitorowania Inwestycji Wojciech Rybak,
 - dyrektor Centrum Realizacji Inwestycji Krzysztof Groblewski,
 - zastępca dyrektora Centrum Realizacji Inwestycji Jerzy Mietliński,
 - PKP S.A. :
 - prezes Maria Wasiak,
 - Forum Kolejowe – Railway Business Forum:
 - przewodniczący Henryk Klimkiewicz,
 - dyrektor biura Piotr Faryna,

- dyrektor programowy Adrian Furgalski,
- ekspert Anna Żyłka,
- ekspert Tomasz Pałaszewski,
- ekspert Andrzej Tokarski,
- ekspert Janusz Zubrzycki,
- Przedstawiciele przedsiębiorców oraz instytucji i organizacji pozarządowych:
 - prezes zarządu Budimexu S.A. Dariusz Blocher,
 - prezes zarządu Poyry Infra Sp. z o.o. Marcin Grabowski,
 - prezes zarządu Krakowskich Zakładów Automatyki S.A. Jacek Kwarciak,
 - prezes zarządu ZUE S.A. Wiesław Nowak,
 - prezes zarządu Biura Projektów Komunikacyjnych w Poznaniu Sp. z o.o. Mieczysław Szymański,
 - prezes zarządu Przedsiębiorstwa Robót Komunikacyjnych w Krakowie S.A. Wojciech Więckowski,
 - prezes zarządu Zakładów Automatyki KOMBUD S.A. Ryszard Szczygielski,
 - prezes zarządu TORPOL Sp. z o.o. Tomasz Sweklej,
 - wiceprezes zarządu Przedsiębiorstwa Robót Kolejowych i Inżynierskich S.A. Marita Szustak,
 - wiceprezes zarządu Fusion Invest Polska S.A. Bożena Ziemia-Grodska,
 - wiceprezes KolTram sp. zo.o. Stanisław Malinowski,
 - członek zarządu ds. rozwoju Track Tec S.A. Andrzej Cholewa,
 - członek zarządu Zakładów Automatyki KOMBUD S.A. Kazimierz Frąk,
 - członek zarządu Bombardier Transportation (ZWUS) Polska Sp. z o.o. Krzysztof Struzik,
 - doradca prezesa zarządu Bilfinger Berger Budownictwo S.A. Agnieszka Safuta-Pawlak,
 - dyrektor Inicjatywy Jaspers Artur Rucnicki,
 - szef biura Inicjatywy Jaspers Michał Majewski,
 - dyrektor ds. handlowych w KolTram Sp. z o.o. Andrzej Berndt,
 - sekretarz biura Związku Niezależnych Przewoźników Kolejowych Michał Litwin,
 - ekspert Związku Niezależnych Przewoźników Kolejowych Wojciech Jurkiewicz,
 - ex-prezes Telekomunikacji Kolejowej Władysław Wilkans,
 - członek Rady Głównej PKPP „Lewiatan” Marek Kowalski,
- Sejm RP:
 - poseł Janusz Piechociński,
 - poseł Jerzy Polaczek.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Przewodniczący obradom, senator Jan Wyrowiński poinformował, że celem spotkania jest omówienie zagadnień związanych z wykorzystaniem funduszy unijnych na inwestycje w infrastrukturze kolejowej.

Przewodniczący Forum Kolejowego – Railway Business Forum (RBF) Henryk Klimkiewicz oraz dyrektor programowy Adrian Furgalski przedstawili analizę największych zagrożeń w procesie inwestycyjnym na kolei. Zdaniem mówców istnieje szereg barier stanowiących zagrożenie dla efektywnego wykorzystania środków z funduszy europejskich. Według projektu „Wieloletniego programu Inwestycji Kolejowych do 2013 roku” do końca 2010 r. zrealizowano przedsięwzięcia za ok. 8 mld zł (na przewidywanych 38,7 mld zł). W okresie 2011-2013 zakłada się realizację inwestycji za 21,5 mld zł, a po roku 2013 pozostanie do realizacji jeszcze ok. 9 mld zł. Należy zatem

podjąć radykalne działania organizacyjne i prawne aby usprawnić proces inwestycyjny. Wśród najważniejszych problemów do rozwiązania są m.in. sprawy związane z procesem inwestycyjnym: zamawianie projektowania z odpowiednio wczesnym wyprzedzeniem; tworzenie bazy projektów rezerwowych; wprowadzenie przejrzystych i prostych zasad realizacji inwestycji.

Konieczne też są zmiany w ustawie – Prawo zamówień publicznych. Należy m.in. usprawnić (skrócić) terminy procedur odwoławczych i prowadzenia sporów, wyeliminować „najniższą cenę” jako najważniejsze kryterium wyboru oferty, uniemożliwić handel kontraktami. Ponadto powinno nastąpić uproszczenie procedur, gdy wymogi przepisów prawa nie zakazują wprost takiego uproszczenia, np. realizacja robót na zgłoszenie gdy nie jest wymagane pozwolenie na budowę czy uzyskiwanie decyzji środowiskowych.

Istotnym utrudnieniem w realizacji inwestycji kolejowych jest długotrwały proces pozyskiwania decyzji administracyjnych oraz zbyt długie procedury w zakresie współpracy Centrum Unijnych Projektów Transportowych (CUPT) z Inicjatywą Jaspers.

Niezbędnym jest podjęcie działań mających na celu rozwiązanie problemu tzw. „wąskich gardeł” i tworzenie programów rewitalizacyjnych oraz synchronizacja inwestycji kolejowych z drogowymi i lotniskowymi.

Zdaniem przedstawicieli Forum Kolejowego RBF – w celu identyfikacji zagrożeń procesów inwestycyjnych i wytyczania ścieżek usuwania problemów – powinna być powołana Rada Inwestycji Kolejowych, w skład której powinny wchodzić przedstawiciele: Ministerstwa Infrastruktury, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, CUPT, PKP PLK S.A. oraz organizacji gospodarczych i społecznych.

Informację nt. działań Rządu służących pełnemu wykorzystaniu funduszy UE na polską kolej przedstawił podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury Andrzej Massel. Na wstępie podkreślił, że maksymalne wykorzystanie środków unijnych na inwestycje jest celem nadrzędnym rządu. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) na infrastrukturę kolejową, w latach 2011 – 2013, zaplanowano kwotę wydatków na ponad 21 mld zł, w tym: w ramach POIiŚ – ponad 15 mld, w ramach RPO – ponad 1,5 mld i w ramach innych programów – prawie 4 mld zł. Przewidywane środki będą przeznaczone na:

- modernizację dworców kolejowych z dostosowaniem do potrzeb osób z ograniczoną możliwością poruszania się, do wymagań ochrony środowiska oraz wymagań konserwatorskich przy renowacji zabytków;
- budowę węzłów integracyjnych;
- modernizację istniejących i budowę nowych terminali przeładunkowych, w szczególności w portach morskich oraz punktach zmiany szerokości toru;
- uwzględnianie w prowadzonej działalności standardów ochrony środowiska.

Minister A.Massel omówił czynniki mające wpływ na realizację inwestycji kolejowych. Są to m.in.: nieterminowa i niewłaściwa realizacja kontraktów przez biura projektowe; niedotrzymywanie terminów zakończenia części inwestycji, umożliwiającących rozliczenie projektów w perspektywie 2007-2013; niska zdolność absorpcyjna sektora kolejowego, spowodowana złym przygotowywaniem projektów; niższe od przewidywanych w kosztorysach oferty przetargowe; częste zmiany prawa; opóźnienia spowodowane długotrwałym procesem wypełniania warunków środowiskowych.

W celu poprawy absorpcji środków unijnych resort infrastruktury podjął działania naprawcze, w tym m.in.: objęto monitoringiem resortu projekty realizowane przez PKP PLK S.A. i wzmocniono w firmie proces oceny dokumentacji, przekazywanej przez wykonawców w ramach realizacji zawartych umów; powołano zespoły branżowe do oceny dokumentacji oraz konsultacji w trybie roboczym; przygotowano projekty rewitalizacyjne ukierunkowane na przywrócenie normalnych parametrów eksploatacyjnych (prędkości, naciski) oraz zobowiązano zarząd PKP PLK S.A. do zmiany struktury organizacyjnej pionu inwestycyjnego.

Prezes zarządu PKP PLK S.A. Zbigniew Szafrąński omówił aktualną sytuację spółki, a następnie dokonał oceny przyznawania środków unijnych na inwestycje drogowe i inwestycje kolejowe.

Wykazując istotne różnice odniósł się m.in. do długości zarządzanych – przez kolej i drogowców – sieci oraz nakładów inwestycyjnych. Dostępne dane wskazują na korzystniejszą sytuację Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad. PKP PLK S.A., zarządzając 19,3 tys. km linii kolejowych, otrzymała 2,5 mld zł na inwestycje (co stanowi 0,13 mln zł/km), natomiast GDDKiA, mając w dyspozycji 16,9 tys. km dróg krajowych, otrzymała 20,0 mld zł (czyli 1,18 mln zł/km). Występują też różnice we wnioskowaniu o pomoc UE w ramach POiŚ oraz w uwarunkowaniach prowadzenia inwestycji. Zdaniem PKP PLK S.A., aby przyspieszyć absorpcję środków unijnych należy: zapewnić PKP PLK środki na trwałe finansowanie wydatków niekwalifikowanych oraz przejściowe finansowanie wydatków kwalifikowanych; uprościć procedury aplikacyjne tak, aby umożliwić realizację projektów rewitalizacyjnych i usuwających „wąskie gardła” bez przeprowadzania pełnej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto konieczne jest zwiększenie sprawności postępowań przetargowych oraz zwiększenie kwoty wolnej od tych postępowań (obecnie obowiązująca 14 tys. euro jest zdecydowanie za mała).

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego Adam Zdziebło, odnosząc się do zagadnień dotyczących wykorzystania funduszy unijnych omówił pokrótce stan wykorzystania funduszy. Zaznaczył, że w sektorze kolejowym istnieją znaczne opóźnienia w wydatkowaniu środków. Sytuacja jednak może ulec zmianie na lepsze albowiem Komisja Europejska wyraziła zgodę na dofinansowywanie projektów rewitalizacyjnych, umożliwiających likwidację tzw. „wąskich gardeł”. Strona polska złożyła stosowne wnioski i czeka na pozytywną decyzję KE.

Dyrektor Centrum Unijnych Projektów Transportowych Anna Siejda omówiła aktualnie realizowane projekty inwestycyjne na kolei, a doradca prezesa zarządu Bilfinger Berger Budownictwo S.A. Agnieszka Safuta-Pawlak podkreśliła rolę dobrze wykształconych i dobrze wynagradzanych pracowników, opracowujących dane projekty.

W dyskusji – senatorowie zwracali m.in. uwagę na: konieczność współpracy z administracją samorządu terytorialnego; konieczność decentralizacji podejmowania decyzji wewnątrz firmy; na efektywność zarządzania liniami; opóźnienia w realizacji inwestycji, możliwości efektywnego wykorzystania funduszy unijnych oraz nadinterpretację prawa unijnego w niektórych przypadkach. Odpowiedzi na zadawane pytania i zgłaszane wątpliwości udzielali: min. Adam Zdziebło, prezes Zbigniew Szafrński oraz dyrektor Anna Siejda.

Przewodniczący komisji, senator Jan Wyrowiński podziękował uczestnikom spotkania i nie wykluczył przyjęcia ewentualnego stanowiska komisji dotyczącego przedstawionej problematyki.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.